

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET
ONROERENDERFGOEDDECREET VAN 12 JULI 2013, WAT BETREFT DE
SUBSIDIES AAN ACTOREN EN DE ERFGOEDLENING**

Samenvatting

Het Vlaamse onroerendergoedbeleid voorziet diverse financieringsinstrumenten om de erfgoedsector te ondersteunen. Met dit ontwerp van decreet wordt de erfgoedlening ingeschreven in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013.

Deze wijziging heeft als opzet om:

- De duurzaamheid en rechtszekerheid van de erfgoedlening te waarborgen;
- Het regelgevend kader van de lening uit te diepen;
- De erfgoedlening te positioneren als onderdeel van de ruimere financieringsinstrumenten binnen het beleidsdomein Onroerend Erfgoed.

Daarnaast wordt artikel 10.1.1, eerste lid, 1° aangevuld zodat ook subsidies kunnen toegekend worden aan andere actoren die bijdragen aan het onroerendergoedbeleid.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Erfgoedlening

Sinds 2017 biedt de Vlaamse Regering de erfgoedlening aan als financieringsinstrument voor werken aan beschermd onroerend erfgoed of gebouwen opgenomen in de vastgestelde inventaris van het bouwkundig erfgoed. Dit instrument kwam er vanuit de beleidsmatige behoefte om de vormen van ondersteuning te diversifiëren.

De erfgoedlening speelt in op de investeringen die nodig zijn voor totaalrenovatie, gebruik, restauratie en herbestemming van erfgoed. De lening heeft als doel om een alternatief te bieden voor de erfgoedpremies, die vaak met langere procedures en wachtlijsten gepaard gaan. Door dit extra financieringskanaal te voorzien, wilde de Vlaamse Regering de druk op het premiestelsel verminderen en tegelijk eigenaars sneller perspectief bieden voor de opstart van hun projecten.

In 2023 vond er een evaluatie van de erfgoedlening plaats door het agentschap Onroerend Erfgoed, die concludeert dat de lening niet volwaardig zijn beleidsmatige doelstellingen inlost en nood heeft aan bijsturing. De beleidsnota Onroerend Erfgoed 2024-2029 stelt een optimalisatie van de erfgoedlening voorop. Dit wijzigingsdecreet geeft invulling aan die doelstelling.

Beleidsmatige context:

1. Dit wijzigingsdecreet sluit aan bij de derde strategische doelstelling van de beleidsnota Onroerend Erfgoed 2024-2029 ('we leggen de focus op mensen') en bij de eerste bijhorende operationele doelstelling: 'we optimaliseren ons instrumentarium om voortaan de erfgoedbeheerder centraal te stellen'. Daar staat onder 'Initiatief 3.2.1.2.: we brengen lijn in het financiële aanbod en reduceren het kluwen aan instrumenten en financieringsstatuten (inclusief premiepercentages)':

"Door de wildgroei aan verschillende premies is het premiesysteem weinig transparant met een grote administratieve last. Daarom schaffen we alle uitzonderingen af en vervangen die door twee regimes: 40% voor private eigenaars, 60% verhoogde premie voor de huidige categorieën. We optimaliseren de erfgoedlening"

2. Bovenstaande doelstellingen herhalen zich in het meerjarig Ondernemingsplan Onroerend Erfgoed 2025-2029, waar onder de hoofding 'Actie 18.2: We optimaliseren de erfgoedlening' wordt geconcretiseerd:

"We baseren ons op de evaluatie van de erfgoedlening uit de vorige legislatuur. We actualiseren de beleidsaanbevelingen uit deze evaluatie met het oog op een bijgestelde scope voor de lening. We bepalen daarin de gewenste doelgroep(en) en te ondersteunen werken, en zorgen voor een complementaire verhouding met de andere financieringsinstrumenten. Op basis van de gekozen optie zorgen we samen met de betrokken partners - PMV en departement Financiën en Begroting- voor de nodige bijsturing van reglementaire basis, samenwerkingsovereenkomsten, financiële rapportering en werkmethoden. We streven ernaar om begin 2027 de vernieuwde erfgoedlening in de markt te zetten, geflankeerd met de nodige communicatie. We gaan bij de optimalisatie van de lening uit van een verhoogd budget van 10 miljoen euro per jaar, in eerste instantie door gebruik te maken van overgedragen saldi uit het verleden."

2. Subsidies aan actoren

Het huidig artikel 10.1.1, eerste lid, 1° van het Onroerenderfgoeddecreet bevat een limitatieve lijst van actoren aan wie een subsidie kan toegekend worden: erkende Onroerenderfgoedgemeenten, erkende Intergemeentelijke Onroerenderfgoedinstellingen, regionale landschappen en erkende Onroerenderfgoeddepots. Voor de erkende actoren zijn in het Onroerenderfgoedbesluit verschillende specifieke subsidieprocedures voor uitgewerkt.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

1. Erfgoedlening

In het Meerjarig Ondernemingsplan Onroerend Erfgoed 2025-2029 is de optimalisering van de erfgoedlening als doelstelling opgenomen. Deze doelstelling steunt op de conclusies van de in 2023 afgeronde evaluatie van de erfgoedlening. De evaluatie bracht de volgende centrale probleemstellingen aan het licht:

- Inhoudelijk mist de lening momenteel een duidelijke beleidsmatige onderbouw. Dit vertaalt zich in een zeer breed toepassingsgebied, zowel wat betreft mogelijke investeringen als doelgroepen. Hierdoor staat de lening niet in een complementaire verhouding tot de andere vormen van financiële ondersteuning die binnen het beleidsveld onroerend erfgoed worden aangeboden.
- Vandaag is de rechtsgrond van de erfgoedlening een bepaling in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 van 23 december 2016, en daarna telkens herhaald in volgende uitgavenbegrotingen. Uit de evaluatie blijkt dat er nood is aan een vast en duidelijk reglementair kader in de Onroerenderfgoedregelgeving.

Dat leidt tot de volgende aanbevelingen:

- De lening heeft nood aan een helder omljnde doelstelling die het instrument positioneert binnen het bestaande instrumentarium voor erfgoedfinanciering en die het toepassingsgebied op coherente wijze afbakt binnen het beleidsveld onroerend erfgoed. Het is zaak dit instrument te positioneren ten aanzien van een eigen doelpubliek dat behoefte heeft aan een ander type ondersteuning.
- Een duurzame en uitgebreidere inbedding van de lening binnen het bredere kader van de regelgeving inzake erfgoedfinanciering is aangewezen. Op die manier wordt gewaarborgd dat de erfgoedlening in overeenstemming is en blijft met de actuele bepalingen van de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

2. Subsidies aan actoren

Het is beleidsmatig relevant om naast de limitatief opgesomde actoren in artikel 10.1.1, eerste lid, 1° te verruimen met andere actoren die bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid. Onder 'actoren' worden rechtspersonen verstaan, subsidies worden derhalve uitsluitend aan rechtspersonen toegekend.

Zowel de inbedding van de erfgoedlening als de verruiming van de subsidies aan actoren kaderen binnen de complementaire relatie tussen de verschillende financieringsstromen. De projectsubsidies hebben als primaire doelstelling het ondersteunen van participatieve of sensibiliserende projecten, onderzoeksprojecten en andere projecten die bijdragen aan de realisatie van de beleidsdoelstellingen. Erfgoedpremies en de erfgoedlening zijn daarentegen gericht op het ondersteunen van beheerswerken en diensten ten behoeve van het onroerend erfgoed. Actorensubsidies focussen ten slotte op de ondersteuning van de werking van erkende actoren en partners die bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid, los van concrete beheerswerken of projectmatige initiatieven.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

1. Erfgoedlening

Het wijzigingsdecreet voorziet in de vereiste bijsturing van de reglementaire basis door de invoering van een nieuwe decretale rechtsgrond voor de lening in het Onroerenderfgoeddecreet, met een delegatie aan de Vlaamse Regering voor de verdere uitvoering. Op deze manier worden zowel de rechtszekerheid als de

duurzaamheid van de lening gewaarborgd, in overeenstemming met de vereisten van de VCO en de Europese staatssteunregels.

De verankering van de erfgoedlening binnen het bredere kader van de erfgoedfinancieringsregelgeving vormt ook de eerste stap naar een duidelijke positionering van de erfgoedlening ten opzichte van de andere financieringsinstrumenten van het agentschap. Dit uitgebreider regelgevend kader biedt de lening ook meer mogelijkheden om in overeenstemming te worden gebracht met de Europese staatssteunregels.

Het ontwerp van decreet bevat een ruime delegatie van de modaliteiten van de erfgoedlening, evenals de procedure voor aanvraag en toekenning, aan de Vlaamse Regering. Het is aan de Vlaamse Regering om een uitvoeringsreglementering voor de erfgoedlening vast te leggen die aansluit bij de beleidsdoelstellingen van onroerend erfgoed en bij de marktnoden. Het is daarom niet aangewezen om in voorliggend voorstel tot wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet al een exhaustieve definitie van de 'erfgoedlening' op te nemen. Dit kan voorbarig zijn en houdt mogelijk onvoldoende rekening met de nadere uitwerking die via het uitvoeringsbesluit zal worden bepaald.

Deze eerder vermelde delegatie omvat:

- De modaliteiten van de lening, zoals doelstellingen het statuut van het erfgoed dat in aanmerking komt voor een lening, de hoedanigheid van de aanvrager, de minimale en maximale leningbedragen, en het type investeringen dat bekostigd kan worden met de lening;
- De delegatie omvat ook de procedure tot aanvraag en toekenning van de lening;
- Onder de delegatie valt ook de aanstelling van een partner voor het verstrekken en beheren van de erfgoedleningen. De delegatie omvat ook de uitwerking van een samenwerkingsakkoord tussen de kredietgever en de betrokken partner.

Onder het verstrekken en beheren van de erfgoedlening begrijpen we minstens het operationele beheer en de opvolging van de erfgoedlening:

- Het ontvangen en beoordelen van kredietaanvragen, inclusief de controle van de ontvankelijkheid, de analyse van terugbetalingscapaciteit en kredietwaardigheid, en het voorbereiden, opstellen en meedelen van de kredietbeslissing aan de aanvrager;
- Het onderhandelen en afsluiten van erfgoedleningen met de aanvrager;
- Het uitvoeren van afgesloten leningen, met inbegrip van het verrichten en ontvangen van betalingen;
- Het beheren van overeengekomen erfgoedleningen, waaronder het opvolgen van terugbetalingsschema's, het opmaken van vervaldagberichten, de boekhoudkundige verwerking, en het detecteren en opvolgen van betalingsachterstanden;
- Het onderhandelen van aanzuiveringsplannen bij betalingsproblemen, en indien nodig het herschikken, opzeggen of opstarten van invorderingsprocedures.

Bovenstaande opsomming is niet limitatief, maar zal verder worden ingevuld in het uitvoeringskader en de samenwerkingsovereenkomst die moet afgesloten worden tussen het Vlaamse Gewest en de partner.

Momenteel maakt de Vlaamse Regering voor het aanbieden en beheren van de lening gebruik van de diensten van de naamloze vennootschap Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV). Aangezien het agentschap Onroerend Erfgoed niet beschikt over de noodzakelijk vereiste technische expertise om

leningen toe te kennen, is beroep op een partner met die expertise nodig. Het is daarbij aan de Vlaamse Regering om in de uitvoeringsreglementering de modaliteiten en voorwaarden voor deze partner te bepalen met wie de Vlaamse overheid wil samenwerken. Daarom wordt er in de decretale verankering nog geen specifieke vereiste rechtsvorm vastgelegd voor de partner, aangezien dit afbreuk zou kunnen doen aan die uitvoeringsbevoegdheid. Prioritair is namelijk dat de partner beschikt over vereiste technische expertise en deskundigheid.

2. Subsidies aan actoren

Een verruiming van artikel 10.1.1, eerste lid, 1° van het Onroerendergoeddecreet met "andere actoren die bijdragen aan het onroerendergoedbeleid" is noodzakelijk om een reglementair kader te kunnen scheppen voor subsidies aan die actoren. Zo kan in het Onroerendergoedbesluit vervolgens een concrete subsidieprocedure worden uitgewerkt.

Impactanalyse

Maatschappelijke impact:

- Niet van toepassing

Impact op de grondrechten en op het gelijkheidsbeginsel:

- Niet van toepassing

Budgettaire impact:

- Het budget voor de Erfgoedlening wordt voorzien binnen de perken van de daartoe op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare kredieten.

Bestuurlijke impact op de lokale en provinciale besturen en op Brussel:

- Niet van toepassing

Implementatie

De huidige decretale rechtsgrond voor de erfgoedlening, terug te vinden in het decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017 van 23 december 2016, artikel 17 en daarna telkens herhaald in volgende uitgavenbegrotingen, zal overbodig worden vanaf de bekrachtiging en afkondiging van de voorgestelde decreetswijziging. Aansluitend hierop zal door middel van Besluit Vlaamse Regering ook een uitvoeringsreglementering uitgewerkt worden voor de erfgoedlening.

De verruiming van artikel 10.1.1, eerste lid, 1° van het Onroerendergoeddecreet vereist vervolgens de uitwerking van een concrete subsidieprocedure in het Onroerendergoedbesluit. De huidige procedures in het Onroerendergoedbesluit zijn namelijk toegespitst op de limitatief opgesomde actoren in voormeld artikel van het Onroerendergoeddecreet.

C. Totstandkomingsprocedure

Over het voorontwerp van decreet is op 13 november 2025 een **wetgevingstechnisch en taalkundig advies** ontvangen (advies nr. 2025/444). Het voorontwerp is waar nodig in lijn gebracht met de aanbevelingen;

Over het voorontwerp van decreet is op 7 november 2025 advies ontvangen van de **Inspectie van Financiën** (dossiernummer 2025004187). De Inspectie van Financiën geeft een gunstig advies. In het advies merkt de inspecteur op dat de

voorgestelde wijzigingen een potentiële budgettaire weerslag hebben die niet geraamd wordt in het voorliggende dossier.

In replik daarop kan worden meegegeven dat de nieuwe subsidies worden verstrekt binnen de perken van de kredieten die worden voorzien op de begroting van de Vlaamse Regering. Op de begroting Onroerend Erfgoed 2026 wordt 7 miljoen euro voorzien voor de toekenning van nieuwe erfgoedleningen. Vanaf 2027 tot en met 2029 wordt dit verhoogd naar jaarlijks 10 miljoen euro, in eerste instantie door gebruik te maken van overgedragen saldi uit het verleden.

Onder artikel 10.1.1 voorzien we reeds subsidies aan een limitatieve lijst aan actoren binnen de beschikbare kredieten, waaronder:

- Koepelstructuur Fondation Le Corbusier
- Orgel in Vlaanderen vzw
- Forum Vlaamse Archeologie vzw
- Histories vzw
- Monumentenwacht Vlaanderen vzw
- Parcum vzw
- Werelderfgoed Koloniën van Weldadigheid

De verruiming van dit artikel kan de huidige limitatieve lijst uitbreiden, maar een concrete inschatting van de budgettaire impact is op dit moment nog niet mogelijk.

Op 26 november 2025 verleent de Vlaams minister van Begroting en Financiën **begrotingsakkoord** aan het voorontwerp.

Het voorontwerp van decreet is op 12 december 2025 **princiepelijk goedgekeurd** door de Vlaamse Regering.

De **Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed (SARO)** bracht op 21 januari 2026 advies uit over het ontwerpdecreet. Het advies van de SARO behandelde zowel het ontwerpdecreet voor de erfgoedlening en de subsidies aan actoren, als het ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering over de verruiming van de projectsubsidies onroerend erfgoed. Het advies geeft geen aanleiding tot aanpassing van de principieel goedgekeurde tekst van het ontwerpdecreet. Wel formuleerde de SARO enkele vragen en opmerkingen die hierna behandeld worden (de nummering volgt deze van het SARO-advies). Alleen de opmerkingen die betrekking hebben op dit voorontwerp, namelijk over de erfgoedlening en de verruiming van de subsidies aan actoren worden hierna behandeld:

4. SARO formuleert volgende strategische bemerkingen bij het ontwerpdecreet en ontwerpbesluit:

- a. *Algemeen stelt SARO vast dat de wijzigingen één voor één kaderen in de aangekondigde optimalisering van het Vlaams financieel instrumentarium voor de onroerenderfgoedzorg.*

Niettemin is onduidelijk hoe de voorgestelde maatregelen zich verhouden tot de totaliteit van de aangekondigde optimalisatieoefening en of nog andere wijzigingen aan het financieel instrumentarium zijn gepland. De raad acht het van belang om de optimalisatie van het financieel instrumentarium in zijn geheel te kunnen beoordelen. De raad benadrukt dat er nog heel wat vragen zijn over de impact, reikwijdte en budgettaire consequenties van de verschillende voorstellen ten overstaan van het totaalpakket aan financiële ondersteuningsmiddelen (zie deel III).

- b. SARO onderschrijft het potentieel van erfgoedleningen als extra financieringskanaal. De raad vraagt evenwel aandacht voor een complementaire inzet van de Erfgoedlening. De raad acht het aangewezen een minimaal decretaal kader te voorzien met het oog op de evenwichtige toekenning van erfgoedleningen en de gelijkberechtiging tussen publieke en private actoren (zie deel IV).
- c. De raad benadrukt dat de decretale verruiming van de lijst van actoren aan wie een subsidie toegekend kan worden nog verdere uitwerking behoeft.

Reactie: de optimalisatie van de erfgoedlening, de verruiming van de rechtsgrond voor het toekennen van subsidies aan actoren en de verruiming van de projectsubsidies vormen zowel in scope als in timing een afzonderlijk traject van initiatief 3.2.1.2. "We brengen lijn in het financiële aanbod en reduceren het kluwen aan instrumenten en financieringsstatuten" uit de Beleidsnota Onroerend Erfgoed.

De optimalisatie van de erfgoedlening betreft een fundamentele inhoudelijke hertekening en regelgevende verdieping van het instrument, waarvoor er nog geen verankering in het Onroerenderfgoeddecreet is. De verruiming van de actorensubsidies en van de projectsubsidies kaderen in een bredere oefening die erop gericht is om subsidies die vandaag uitsluitend steunen op het uitgavendecreet ("facultatieve subsidies") maximaal af te bouwen en te verankeren in sectorale regelgeving, zodat ze het statuut van gereguleerde subsidies verkrijgen. Die argumenten zijn niet van toepassing op de bijsturing van het overige financiële instrumentarium, aangezien er hiervoor al een uitgebreide reglementaire verankering is.

De optimalisatie van de erfgoedlening, de verruiming van de subsidies aan actoren en de verruiming van de projectsubsidies volgen ook een eigen timing. De doelstelling is om beide financieringsstromen in 2027 operationeel te maken. Ook voor de afbouw van de facultatieve subsidies is het begrotingsjaar 2027 de beoogde tijdshorizon. Die timing veronderstelt de goedkeuring van de noodzakelijke decretale rechtsgronden, evenals de uitwerking van een passend uitvoeringskader in het Onroerenderfgoedbesluit.

De concrete modaliteiten van de erfgoedlening en de uitwerking van de verruiming van de subsidies aan actoren worden vastgelegd in het uitvoeringskader via een geplande wijziging van het Onroerenderfgoedbesluit. Dat ontwerp van wijziging zal eveneens voor advies aan de SARO worden voorgelegd. Bij de verdere uitwerking van de verruiming van de subsidies is het doel om een stabiele rechtsgrond te creëren die een kader biedt voor de toekenning van subsidies aan actoren die bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid, rekening houdend met evoluerende beleidsprioriteiten. De subsidie zal kunnen worden toegekend aan zowel de opgesomde erkende actoren als aan andere actoren die bijdragen aan de beleidsdoelstellingen, en is dus niet langer beperkt tot de limitatieve lijst in het huidige artikel 10.1.1, eerste lid, 1° van het Onroerenderfgoeddecreet.

5. Totaliteit optimalisatie financieel instrumentarium. SARO stelt vast dat voorliggende wijzigingen één voor één kaderen in de geplande optimalisering van het financieel instrumentarium voor de onroerenderfgoedzorg. De beleidsnota Onroerend Erfgoed 2024-2029 (pag. 24) kondigde in die zin aan: 'We brengen lijn in het financiële aanbod en reduceren het kluwen aan instrumenten.' Niettemin is onduidelijk hoe de voorgestelde maatregelen zich verhouden tot de totaliteit van deze aangekondigde optimalisatieoefening.

De bijhorende Nota's aan de Vlaamse Regering en de Memorie van Toelichting geven hieromtrent geen enkele toelichting. Het is de raad onduidelijk of nog andere en, in voorkomend geval, welke wijzigingen aan het financieel instrumentarium

gepland zijn. De raad acht het van belang om de optimalisatie van het financieel instrumentarium in zijn geheel te kunnen beoordelen.

6. Totaalpakket financiële ondersteuningsmiddelen. In zijn advies van 26 februari 2025 over de beleidsnota Onroerend Erfgoed pleitte SARO voor een evenwichtige en stabiele mix aan financiële steunmaatregelen. Er is nood aan een coherent en stabiel financieel aanbod, waarbij alle gebruikers voldoende houvast hebben om een keuze te maken tussen financiële instrumenten. Een stroomlijning van de Vlaamse financiële steunmaatregelen voor onroerend erfgoed dient daarbij in verhouding te staan tot de rechten en plichten die erfgoedbeheerders vervullen. De raad stelt vast dat de toelichting summier blijft wat betreft de complementariteit van de voorgestelde maatregelen met andere financiële steunmaatregelen, en de financiële ruimte die voor de betreffende financieringsvormen (kan) worden voorzien. De delegatiebepalingen in het ontwerpdecreet en -besluit laten heel wat open op vlak van concrete uitwerking en toepassing.

De raad benadrukt dat er bijgevolg nog heel wat vragen zijn over de impact, reikwijdte en budgettaire consequenties van de verschillende voorstellen ten overstaan van het totaalpakket aan financiële ondersteuningsmiddelen, en over een goed evenwicht in dit pakket tussen de financiering van private actoren en lokale besturen enerzijds en Vlaamse overheidspartners anderzijds in zover ze aan dezelfde plichten zijn gebonden.

Reactie: zie reactie op punt 4.

In respons op het advies van de SARO is een korte samenvatting van de complementaire verhouding tussen de verschillende financieringsstromen toegevoegd onder de omgevingsanalyse (hoofdstuk I.B. Inhoud) van deze memorie.

7. Complementaire inzet van de Erfgoedlening. Het ontwerpdecreet (art. 3-4) voorziet de decretale verankering van de Erfgoedlening. De raad vindt dit positief gelet op het potentieel van erfgoedleningen als extra financieringskanaal. Vooral (totaal)projecten met lange doorlooptijd lijken hierbij gebaat.

De Memorie van Toelichting (pag. 1) bij het ontwerpdecreet motiveert: 'De lening heeft als doel om een alternatief te bieden voor de erfgoedpremies, die vaak met langere procedures en wachtlijsten gepaard gaan. Door dit extra financieringskanaal te voorzien, wilde de Vlaamse Regering de druk op het premiestelsel verminderen en tegelijk eigenaars sneller perspectief bieden voor de opstart van hun projecten.'

Deze beoogde positionering ten opzichte van met name de erfgoedpremies en wachtlijstproblematiek wordt niet nader geduid. SARO vraagt daarom aandacht voor een complementaire inzet van de Erfgoedlening als ondersteuningsvorm voor specifieke noden en doelstellingen, zonder afbreuk te doen aan de toegezegde financiële ondersteuning van rechthebbenden. Aangezien de financiële modaliteiten voor de Erfgoedlening nog uit te werken zijn, stelt zich ook de vraag welke doelgroepen in aanmerking zullen komen en aan welke interestvoet, alsook hoe de voor de leningen gereserveerde budgetten te verdelen zijn.

De raad acht het aangewezen hieromtrent een minimaal decretaal kader te voorzien met het oog op de evenwichtige toekenning en gelijkberechtiging tussen publieke en private actoren.

Reactie: zie reactie op punt 4. We nemen akte van de bezorgdheid van de SARO. In het uitvoeringsbesluit worden de verhouding tot het premiestelsel en de cumulbepalingen tussen de erfgoedpremies en de erfgoedleningen nader uitgewerkt.

14. *Verruiming decretale lijst van actoren.* Het ontwerpdecreet (art. 2) voorziet in een verruiming van het Onroerendergoeddecreet (art. 10.1.1., eerste lid, 1°) dat de actoren oplist aan wie een subsidie toegekend kan worden. De Memorie van Toelichting (pag. 3) bij het ontwerpdecreet verwijst naar een aantal actoren die vandaag al Vlaamse subsidies genieten (bv. Parcum, Monumentenwacht ...), maar die niet voorkomen op de huidige limitatieve lijst. De raad benadrukt ook hier dat het toepassingsgebied en de concrete subsidieprocedure vooralsnog onduidelijk zijn, en dus verdere uitwerking behoeven.

Reactie: zie reactie op punt 4.

Aangezien het advies van de SARO geen aanleiding gaf tot aanpassing van het voorontwerp van decreet, werd aansluitend het advies ingewonnen van de **Raad van State**, die op 17 maart 2026 advies uitbracht over het ontwerpdecreet (advies 78.918/3). Hierbij een overzicht van de opmerkingen voortvloeiend uit het onderzoek van de tekst (nummering volgt deze in het advies):

3. *Er werd gevraagd of het voorontwerp als mogelijke staatssteun werd aangemeld bij de Europese Commissie, gelet op artikel 108, lid 3, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie.*

Op basis van de reactie van de gemachtigde strekt het volgens de Raad van State tot aanbeveling om in het thans geldende artikel 10.4.1, eerste lid, inleidende zin, en tweede lid, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 nu reeds niet alleen gewag te maken van "premies, subsidies of toelagen", maar ook van "leningen".

Reactie: er werd in voorliggend ontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerendergoeddecreet een nieuw artikel 3 ingevoegd, dat invulling geeft aan het voorstel van de Raad van State.

4. *In artikel 10.1.1, eerste lid, 1°, van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, tot vervanging waarvan artikel 2 van het voorontwerp strekt, wordt de Vlaamse Regering thans gemachtigd om binnen de perken van de daartoe op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap beschikbare kredieten samenwerkingsovereenkomsten te sluiten met erkende onroerendergoedgemeenten, erkende intergemeentelijke onroerendergoeddiensten, Regionale Landschappen en erkende onroerendergoeddepots en in het kader daarvan subsidies toe te kennen. In de ontworpen bepaling worden "Regionale Landschappen" niet langer vermeld, maar wordt er wel gewag gemaakt van "andere actoren die bijdragen aan het onroerendergoedbeleid".*

Op basis van de reactie van de gemachtigde en ter wille van de rechtszekerheid strekt het volgens de Raad van State tot aanbeveling om in de tekst van de ontworpen bepaling te verduidelijken dat de subsidies enkel aan rechtspersonen kunnen worden verleend.

Reactie: in respons op het advies van de Raad van State werd onder de omgevingsanalyse (hoofdstuk I.B. Inhoud) van deze memorie verduidelijkt dat de subsidies uitsluitend aan rechtspersonen worden toegekend.

5. *Dit begrotingsjaar is de rechtsgrond voor de erfgoedlening vervat in artikel 72 van het decreet van 19 december 2025 'houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2026', wat sinds het decreet van 23 december 2016 'houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2017' een jaarlijks herhaalde bepaling is in*

de algemene uitgavenbegrotingen van de Vlaamse Gemeenschap. Blijkens de memorie van toelichting voert het ontworpen artikel 10.6.1 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 een decretale rechtsgrond in voor de erfgoedlening in dat decreet, met een delegatie aan de Vlaamse Regering voor de verdere uitvoering.

Op basis van de reactie van de gemachtigde strekt het volgens de Raad van State tot aanbeveling om de toelichting van de gemachtigde, die aanvullende informatie bevat, in de memorie van toelichting op te nemen.

Reactie: in respons op het advies van de Raad van State werden onder de omgevingsanalyse en onder de beleidsmaatregelen en doelstelling (hoofdstuk I.B. Inhoud) van deze memorie de aanbevolen verduidelijkingen toegevoegd.

6. In artikel 5 van het voorontwerp wordt de Vlaamse Regering gemachtigd om voor iedere bepaling van het aan te nemen decreet de datum van inwerkingtreding te bepalen. Om evenwel te vermijden dat de delegatie aan de Vlaamse Regering op gespannen voet staat met het beginsel, bedoeld in artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', volgens hetwelk ze decreten niet mag schorsen, noch vrijstelling van hun uitvoering mag verlenen, dient een uiterste datum te worden bepaald waarop de bepalingen van het aan te nemen decreet in werking treden indien de Vlaamse Regering zou nalaten binnen een redelijke termijn de datum van inwerkingtreding ervan vast te stellen.

Reactie: een uiterste datum van inwerkingtreding werd toegevoegd in het ontwerp van decreet tot wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet.

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Het ontwerp van decreet betreft een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Huidig artikel 10.1.1 van het Onroerenderfgoeddecreet bevat een limitatieve lijst van actoren aan wie een subsidie kan toegekend worden. Om een reglementair kader te kunnen scheppen voor subsidies aan andere actoren die bijdragen aan het onroerenderfgoedbeleid, wordt het artikel 10.1.1 van het Onroerenderfgoeddecreet uitgebreid. Zo kan in het Onroerenderfgoedbesluit vervolgens een concrete subsidieprocedure worden uitgewerkt.

Regionale landschappen worden geschrapt uit de limitatieve lijst, die voornamelijk betrekking heeft op erkende onroerend-erfgoedactoren, aangezien zij onder het toepassingsgebied van 'andere actoren' kunnen vallen.

Artikel 3

Het toepassingsgebied van artikel 10.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet wordt uitgebreid, in die zin dat voortaan naast premies, subsidies en toelagen ook leningen hieronder vallen.

Artikel 4 en 5

Dit artikel voorziet in een decretale rechtsgrond voor de erfgoedlening binnen het Onroerenderfgoeddecreet. Het aantal erfgoedleningen dat jaarlijks kan worden verstrekt wordt beperkt tot de kredieten die hiervoor beschikbaar zijn op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap.

Het ontwerp van decreet voorziet daarnaast in een ruime delegatiebevoegdheid aan de Vlaamse Regering met betrekking tot de verdere uitwerking van de erfgoedlening. Deze delegatie heeft betrekking op modaliteiten als de vastlegging van de doelstellingen van het instrument, de investeringen die met de lening kunnen worden bekostigd, en het statuut van het erfgoed dat in aanmerking komt. De delegatie naar de Vlaamse Regering omvat ook de aanvraag- en toekenningsprocedures, de eventuele aanstelling van derden voor het verstrekken en beheren van erfgoedleningen in naam van de kredietgever, alsook de afsluiting van samenwerkingsakkoorden met een partner.

Artikel 6

Het decreet treedt ten laatste in werking op 31 december 2027. De Vlaamse Regering kan evenwel voor iedere bepaling een eerdere inwerkingtreding bepaling. Zo kunnen de uitvoeringsreglementeringen tegelijk met de rechtsgronden in het decreet in werking treden.

Brussel, 3 april 2026

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Begroting en Financiën, Vlaamse Rand, Onroerend Erfgoed en Dierenwelzijn,

Ben WEYTS